

Výlet za ornitologií, bird watchingem nebo jak chcete, na Slovensko.

Jsou chvíle, kdy člověk zatouží vypadnout z rodného místa a podívat se za hranice všedních dnů. Mnozí volí útěk za opékáním lidského krupónu na jižní pláži přímořských států i jiných proslulých evropských zemí. Někdo se zvedne a prchá ještě dál. Podle mého, nejvíce klidu si člověk znavený narážením do informačních cedulí supermarketů a zbožím osleplých lidí užije v lůně přírody, kde je leták podobných zařízení spíše výjimkou, a ocitne se ve skupině lidí podobně smýšlejících a zájmově zatížených. A tak občas s manželkou volíme některý z výletů pořádaných Českou společností ornitologickou (ČSO) a cestovní kanceláří Primaroute s průvodcem panem Josefem Nožičkou. Tento čin se nám letos podařil na přelomu dubna a května, kdy jsme po tuzemské ochrannářské honičce konečně usedli dne 28. 4. 2016 v Praze společně se známými ornitology a pozorovateli ptactva do autobusu a vyjeli za přírodou na Slovensko. Cílem cesty byla oblast v okolí města Michalovce. Ještě než začnu s toulkou skrze naši cestu, musím dodat, že článek není úplným výčtem toho, co jsme viděli za ptactvo nebo jinou faunu či flóru, ale pouhým náhledem, jak jsme výlet a přírodu vnímali společně s manželkou.

Cesta přesahující 700 km díky šikovnosti řidičů ubíhala velice rychle, a tak z noční tuzemské jízdy je možno zaznamenat zastávku pro další účastníky v Brně s pohledem na noční Špilberk a pak zastávku v Uherském Hradišti, kde nastoupil p. Nožička. Další probuzení bylo pro mě skoro až tradiční. Bylo to na místě mezi hradbou Vysokých Tater na straně severní a Nízkých Tater na straně jižní, kde jsme stavěli i v roce 2012 při zájezdu na cestě do nedaleké Rožňavy. Takže mohu k tomuto místu doložit tehdejší zajímavý nález měkkýše tmavoretky bělavé (*Monacha cartusiana*) žijící v mezi pod benzínkou Hybe. Další cesta pokračovala s pohledem na velkolepé scenérie zmíněných pohoří, na kterých ještě místy ležel sníh. Počasí bylo příjemné, mírně přeprchalo, horko nebylo. Nutno poznamenat, že v této oblasti Slovenska již kvetla řepka, šefíky a stromy již měly listy. Celkově by se dalo napsat, že jaro zde nastalo asi o týden či 10 dní dříve než v jižních Čechách.

Ještě rychlé převlečení do terénního oblečení na čerpací stanici nedaleko Michalovců a okolo deváté hodiny jsme dospěli na první cíl naší cesty, obec Iňačovce. Tam nás čekali již členi

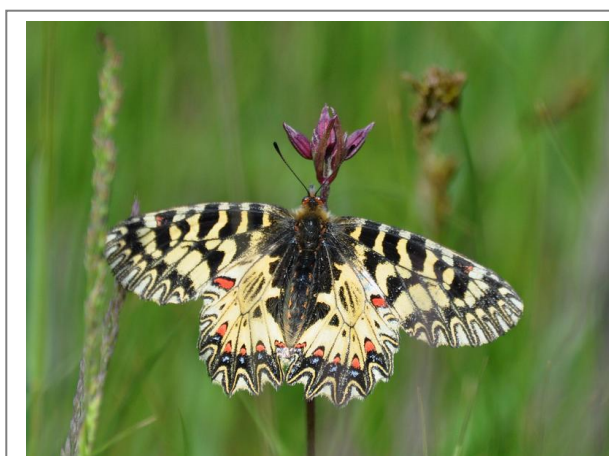
Senianske rybníky – nepatrný, ale živoucí rybník z velké rybníční soustavy

slovenské ornitologické společnosti, SOS Birdlife Slovensko. Ujali se nás a jali se vyprávět o tom, jak místní ptačí ráj, naučnou stezku „Vtáčím rájom – Senianske rybníky“ zakládali. A také o historii tohoto území a přírodních zajímavostech. Během jejich vyprávění nedaleké osamělé čapí hnízdo ožilo, a tak jsme najednou měli první „úlovek“. Přiletěl čáp bílý (*Ciconia ciconia*) a začal se předvádět. Spouště fotoaparátů měly první práci. Pak se vyrazilo. První zastávka byla na kraji ruderálního stanoviště, snad divoké skládky za účelem pozorování motáků pochopů (*Circus aeruginosus*), kukaček obecných

(*Cuculus canorus*) nebo čejek chocholatých (*Vanellus vanellus*). Nad hlavami se objevili rackové chechtaví (*Larus ridibundus*) a ojedinele racek bělohavý (*Larus cachinnans*) – určení nejisté. Zaznamenali jsme také rorýse obecné (*Apus apus*). Moji pozornost ale také zaujaly ulity měkkýše páskovky žíhané (*Cepaea vindobonensis*) nebo trojzubky stepní

(*Chondrula tridens*). Slovenští ornitologové vsutku vybrali naši stezku velmi dobře. Vedla citlivě obhospodařovanými loukami, mezi drobnými přírodními depresiemi naplněnými vodou, a tak jsme mohli poslouchat typické „kuňk, kuňk“ kuněk ohnivých (*Bombina bombina*). Zajímavostí bylo nalezení tmavého, černého kozlíčka rodu *Dorcadion* uprostřed jedné takové tůňky. Mnohé z nás také zaujal drobný pěvec, konipas žlutý (*Motacilla flava*). Takřka v poledne jsme došli k technické památce, vahadlové pumpě uprostřed polí s hnědou půdou, která sloužila k napájení dobytka. V nedalekém hájku jsem vyfotil lišaje kyprejového (*Deilephila porcellus*). Ale to už mně skupina unikla přes Čiernou vodu k prvnímu se Senianských rybníků, kde byla ptačí pozorovací věž. Z ní jsme mohli vidět třeba poláky malé (*Aythya nyroca*), kvakoše noční (*Nycticorax nycticorax*), strnady rákosní (*Emberiza schoeniclus*), rybáky černé (*Chlidonias niger*) a jiné vodomilné ptactvo. Nad hlavami nám často přeletěla volavka bílá (*Ardea alba*) nebo volavka červená (*Ardea purpurea*). Každý si něco našel.

Naši slovenští průvodci nám také popsali obhospodařování zdejších vodních ploch, na kterých se „Vtáčí ráj“ rozkládá. To spočívá v tom, že se za určitou dobu voda vypustí, ryby se vyberou nebo částečně uhynou v jámách, kam se lidé nedostanou. Ale zhruba za dva roky po opětovném napuštění se rybí obsádka přirozeně obnoví. Tím se udržuje křehká přírodní rovnováha chráněného území umístěného v blízkosti intenzivně obhospodařovaných rybníků mezi počtem ryb, ptáků a jiných živočichů. Kromě ptactva jsme zde také uviděli barevné motýly, pestrokřídlece podražcové (*Zerynthia polyxena*), ale také „pavučinou“ zapředené hlohy a trnky, což bylo dílo drobného motýla, předivky. Naše cesta po krátkém občerstvení pokračovala podél toku Čierné vody k centru rybářství. Během putování jsme se setkali s hnízdem moudivláčka lužního (*Remiz pendulinus*), v rozlehlých lukách s čápem bílým (*Ciconia ciconia*), ale také s otakárkem ovocným (*Iphiclides podalirius*) nebo „obyčejným“ okáčem lučním (*Maniola jurtina*). Blízko vody již rozkvétaly kosatce žluté (*Iris pseudacorus*) a v podmáčených lukách bledule jarní (*Leucojum vernum*). U centra rybářství je odchovna bílých domácích husí, které si nás zvědavě prohlížely. Ale to se již náš čas přiblížil k odjezdu do naší ubytovny. Zbývalo jen ujít 2 - 3 km vedoucí uprostřed luk k obci Iňačovce. Jenže i zde byla pro mě malá zastávka. Kromě bramborníčka černohlavého (*Saxicola torquatus*) zde v přírodním kanálu žijí měkkýši okružák ploský (*Planorbarius corneus*), terčovník kýlnatý (*Planorbis carinatus*), uchatka toulavá (*Radix auricularia*) a na rostlinách jantarovka úhledná (*Oxyloma elegans*). Samotná voda v této vodní strouze byla průhledná, s výskytem nižších korýšů a drobných potápníků. Prostředí odlišné od toku Čierné vody.

Senianske rybníky - pestrokřídlec podražcový (*Zerynthia polyxena*)

Pozdě odpoledne jsme dorazili do ubytovny Breza na jižním břehu přehradní nádrže Zemplínská šírava, kterou provozuje pan Milan Chýrik. Ubytování bylo mírně spartánské retro, což se nechá vzhledem k počtu účastníků a přírodovědnému rázu zájezdu pochopit. Bylo to vyvážené péčí obsluhy a majitele ubytovny. Nutno je pochválit také místní točené pivo, kterému přišli sluncem vyhřátí účastníci zájezdu na chuť. Mnozí ještě ten den vyrazili k břehům zmíněné přehrady, a kdo šel, měl možnost ještě před večerí vidět kromě potápek roháčů (*Podiceps cristatus*) a labutí velkých (*Cygnus olor*) také čiperně po břehu pobíhající pisíky obecné (*Actitis hypoleucos*) nebo ve stínu pobřežních křovin se brodící slípku zelenonohou (*Gallinula chloropus*).

Druhý den ráno, tj. 1. 5. 2016 jsme měli sjednanou exkurzi na stejné místo u obce Iňačovce. Jenže bez našich slovenských ornitologických průvodců, protože mezi nimi a rybáři panuje

Senianský rybník – intenzivně obhospodařovaný

neshoda v názorech a ochraně biotopů. Vedla nás tedy raději průvodkyně z Bratislavy. Naše cesta vedla mezi intenzivně rybářsky obhospodařované rybníky, z nichž hned první u hospodářských budov nám poskytl pěkný pohled na kroužící rybáky černé, brodicího se kolpíka bílého (*Platalea leucorodia*) nebo rozsáhlé přelety hus velkých (*Anser anser*). Rybníky měly povětšinou strmé, velmi zpevněné břehy, u nichž byl mezi volnou vodní hladinou a břehem ponechán litorální pás vzrostlých příbřežních rostlin. Takže prostor mezi tímto pásem a břehem byl chráněn před vplouváním ryb a osídlily je na kvalitu

vody nenároční měkkýši, mezi něž, jak jsem vypožadoval, patří i zde hojná bahenka uherská (*Viviparus acerosus*) a známá plovatka bahenní (*Lymnaea stagnalis*). Zmíněné pásmo bylo osídleno hojně kuňkou ohnivou a skokanem skřehotavým (*Pelophylax ridibundus*) a skokanem zeleným (*Pelophylax esculentus*), ale poskytuje i prostor pro život jiných živočichů, např. vážek, brouků, chrostíků aj. Samotná volná vodní plocha včetně mělkého dna

je prosívána a vyžírána jak rybí osádkou, tak hojným ptactvem nebo velkými obojživelníky. O kousek dál se snad všichni z nás se zastavili u provokativně se předvádějícího rákosníka velkého (*Acrocephalus arundinaceus*). Opravdovým obrazovým skvostem bylo vystoupení sýkořice vousaté (*Panurus biarmicus*), která zcela určitě hojně přispěla k snížení kapacity paměťových karet fotoaparátů. Nutno je zmínit, že jedna z účastnic šla jinou cestou a přírodní zajímavosti si za pomoci stativového dalekohledu kreslila do skicáku, což je možná daleko lepší pro poznání pozorovaného objektu než letmé cvaknutí nějakou technikou. Další zajímavostí byl přilet

Senianske rybníky – intenzivně obhospodařované - sýkořice vousatá (*Panurus biarmicus*)

tenkozobců opačných (*Recurvirostra avosetta*), kteří zasedli mezi takřka stejně zabarvené racky chechtavé, aby se od nich vzápětí odlišili potápěním přední části svého těla a vystrkováním černobílých kostrčí k nebi. Nejmladší účastník zájezdu, sedmiletý Honzík, který má mimořádný pozorovací talent a citlivost na fotografie, našel podražec křovištní (*Aristolochia clematitis*), na jehož listech byla nakladena vajíčka již zmíněného pestrokrídlece podražcového. Občas jsme mohli pozorovat poletující šídlo, které si na zesilujícím slunečním svitu ohřálo své tělíčko a vydalo se na lov. Měli jsme i příležitost vidět hejno jeřábů popelavých (*Grus grus*). Bohužel jen z velké dálky. Procházku okolo intenzivně obhospodařovaných rybníků jsme ukončili takřka v pravé poledne a vydali se pěšky po naučné stezce k obci Senné. Na stezce jsme potkali i několik místních lidí, kteří se rovněž vydali na procházku. Cestou nás zaujali např. zlatohlávcí zlatí (*Cetonia aurata*) na hlohu nebo růžové kohoutky luční (*Lychnis flos-cuculi*) či zajímavá ostřice zobánkatá (*Carex costata*). Úplně všichni se zastavili při kraji pastviny ohrazené elektrickým ohradníkem, který nás odděloval od velkého bílého rohatého skotu. Zvědavost byla asi na obou stranách. Přes malý

rozbahněný přejezd strouhy přešlo hodně účastníků bez zastavení, ale při krátkém prohlédnutí ponořených rostlin zde bylo možno najít malého vodního měkkýše kýlnatce čočkovitého (*Hippeutis complanatus*). Skupinu spíše zaujalo hejnko čejek choholatých a jespáků bojovných (*Philomachus pugnax*). Obojí ptactvo se nechalo sledovat z pozorovací věže, od níž nedaleko bylo nalezeno loňské dudkovo hnízdo. Zpestřením byl nálezní mladého skokana ostronosého (*Rana arvalis*). Ale to jsme již dospěli k blízké tvrzi, která sloužila dříve jako škola. Zde jsme měli sraz se slovenskými ornitology, kteří nám krátce pověděli o historii zdejšího místa, ptací oblasti, kterou jsme prošli, a otevřeli nám k nahlédnutí zmíněnou tvrz. Nutno vzpomenout i jejich příjemné pohoštění. To vše bylo podpořeno rozdělením naučných letáků o přírodních zajímavostech blízkého okolí a velmi pěkných knih o ptácích tamní oblasti. Některé ze zmíněných tiskovin je možno zhlédnout na pobočce Šmidingerovy knihovny Za Parkem. Mnozí z nás jsme se prošli po sadu obklopujícím tvrz. Někteří z nás se zavrtali do půdy a zjistili, že okolí zmíněné stavby bylo ještě v nedávné době zaplavováno vodou z nedalekých rybníků a potoků. Neboť nehluboko v půdě bylo možno najít malé ulity okružáků ploských nebo terčovníků vroubených (*Planorbis planorbis*). Ze suchozemských měkkýšů byl hojným plzák žlutopruhý (*Arion fasciatus*). Čas utíkal ve společnosti spřízněných lidí rychle a na konce dne bylo na 19:45 připraveno slovenskými ornitology překvapení. Zmíněná hodina se mohla zdát podivnou, avšak byla dodržena takřka na minutu. K našemu překvapení jsme mohli slyšet z nedalekého háje hlas výřečka malého (*Otus scops*). O další překvapení se postaral malý Honzík, který na střeše tvrze za zády pozorujících objevil sýčka obecného (*Athene noctua*). A tím se den naplnil. Krátká cesta do ubytovny a pokračování článku o zbývajících dnech snad příště.

Dne třetího (tj. 2. 5. 2016), jsme se jako pokaždé probudili okolo 4h ranní. Slunce zde vstávalo o poznání dříve než u nás v jihozápadních Čechách. Toho samozřejmě využili hojně ptáci. Zejména drozd zpěvný (*Turdus philomelos*) nebo „ušlechtilý“ slavík obecný (*Luscinia megarhynchos*). Navykli jsme si chodit ráno k údolní nádrži a každý den se tam našlo něco zajímavého. Tento den např. lastury velevruba malířského (*Unio pictorum*). Ranní hladina byla zčeřená pohybem cejnů velkých (*Abramis brama*) a ozdobená přítomností volavek bílých

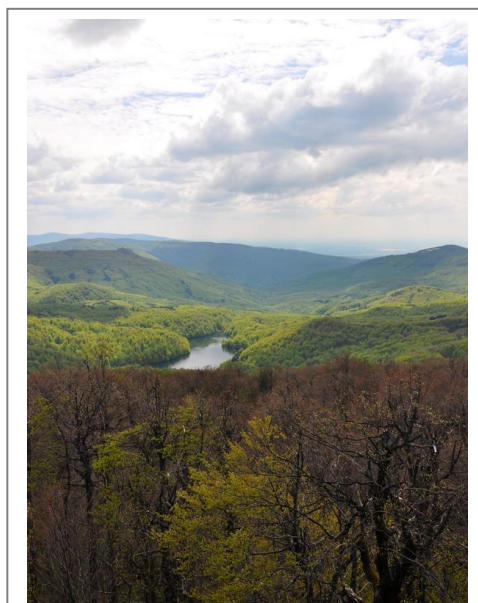
U řeky Latorica – tůňka - vodomil černý (*Hydrophilus piceus*)

nebo potápek roháčů. Břehy opanovaly švitořící vlaštovky obecné (*Hirundo rustica*) sbírající měkkou zeminu na stavění hnízd. Sem tam přelétl konipas bílý (*Motacilla alba*). Ukázat se přišel i kohout bažanta obecného (*Phasianus colchicus*). Po snídani jsme tento den měli cíl na jižním okraji Slovenska nedaleko tepelné elektrárny Vojany poskytující podle slov slovenských ornitologů nyní pouhých 10% možného výkonu (takže se uvažuje o jejím uzavření). Naše první zastavení bylo v obci Ižkovce, kde jsme šli pozorovat vodní ptactvo na nedalekém mokřadu. Cestou jsme si mohli všimnout zasetého pole se sójou nebo se nechat

poučit o zdejších mokřadech, jejich údržbě, která je takřka zanedbatelná. V obci byl pomníček obětem 2. sv. války s nápisem složeným především z maďarsky, židovsky a slovensky znějících jmen. Druhá zastávka byla v blízkosti řeky Latorice. Této vycházky jsem se nezúčastnil, neboť jsem byl nalákán na zajímavosti umělé tůňky nedaleko silnice. Odměnou mi bylo nalezení vodních měkkýšů, z nichž nejzajímavější pro mě byla bahňavka východní (*Bithynia troschelii*) a blatenka tmavá (*Stagnicola corvus*). Moji pozornost upoutal také velký vodomil černý (*Hydrophilus piceus*). Na padlé vrbě jsem našel choroš šupinatý (*Polyporus*

squamosus). S malým Honzíkem jsme vyfotili ohniváčka černokřídleho (*Lycaena phlaeas*). Bylo poledne, a tak někteří využili nabídky v nedaleké restauraci a odskočili si slupnout maďarskou polévku halászlé. Ti, kteří zůstali, se potulovali v okolí stanoviště autobusu a kromě ornitologických pozorování mohli narazit u řeky Latorice například na potápníka prostředního (*Dytiscus dimidiatus*), určení nejisté. A také na krajníka hnědého (*Calosoma inguisitor*), což se podařilo mně s manželkou a byl z toho dobrodružný fotografický lov. Velkou zajímavostí bylo nalezení nižšího korýše škeblovky oválné (*Cyzicus tetracerus*) v nedaleké tůňce. Po zastávce na jídlo jsme pokračovali k obci Viničky, kde jsme měli sjednanou jízdu lodí po Bodrogu až do Maďarska. Cca 18 km vodní plavby. Na lodi nás poučila mladá stewardka o zajímavostech Bodrogu a okolní krajiny. A vypluli jsme. Jak jsem se dozvěděl od pana kapitána, Bodrog je zde hluboký 4 - 5 m. Dříve sloužil jako vodní cesta mezi Slovenskem a Maďarskem, např. k plavení lodí se štěrkem. Lodi byly až 50 m dlouhé, tlačené bočním remorkérem. O řeku se nyní moc nepečuje, takže každá větší voda a jaro přináší překvapení v podobě potopených kmenů stromů, které nikdo neodklízí. Řeka si žije vlastním životem a živo prý v ní opravdu je. Rybáři zde asi mají časté úlovky sumců velkých (*Silurus glanis*). Pro hloubavější pozorovatele jsem vyčetl z informačního letáčku výskyt drska většího (*Zingel zingel*), drska menšího (*Zingel streber*) nebo ježdíka žlutého (*Gymnocephalus schraetser*). Během naší plavby, která začínala slunečným počasím a končila za deště, jsme kromě rybářských lodiček a četných míst k rybaření mohli pozorovat kvakoše nočního na 54 km. Závěr naší plavby končil v přístavišti u lodi bývalého prezidenta J. Kádára. Po plavbě jsme dostali na výběr, buď se účastnit komentované prohlídky střední vinařské školy ve Viničkách, která se specializuje na produkci tokajského vína, nebo se projít po vinici a sledovat ptačtvo. Vyšší moc rozhodování vyřešila pro většinu z nás tak, že spustila silný liják – tím pádem sucho a chladno nad sklenkou vína bylo příjemnou alternativou ptačího zpěvu. Za poutavého povídání místního mistra jsme prošli jednoduchým kurzem degustace tokajského vína, byli poučeni o jeho výrobě, zvycích s vínem spojených a po praktické ukázce došlo i k nákupu zásob pro domácí použití a pozdější tuzemskou nostalgii.

Poslední den toulání po východní Slovensku (3.5.2016) měl být proměněn ve výstup na jeden z vrcholů pohoří Vihorlat. Ranní cesta začala autobusovou jízdou po severozápadním břehu Zemplínské šířavy skrze menší obce zprvu položené ve svazích zvedajících se kopců a později v mírné pahorkatině. A najednou se počalo stoupat. Cesta se zklíkčila, vedla podél bystřin a končila na parkovišti s orientační tabulí. Naši slovenští průvodci nás upozornili na obtížnosti cest a předestřeli tři možnosti výletu. Prvním cílem bylo vodní jezero Mořské oko, druhým byl vrchol s názvem Sninský kameň a posledním byl sám vrchol Vihorlat. Pro časovou náročnost byl třetí cíl cesty zamítnut, a tak jsme se vydali všichni k Mořskému oku. Cestou se místo přímého pozorování spíše uplatnilo poznávání ptačtva podle hlasu. Pro účastníky, zaobírající se obojživelníky, muselo být značně depresivní množství přejetých mloků skvrnitých (*Salamandra atra*) na silnici. (Pozn.: vzpomenu-li na četné povzdechy herpetologů nad absencí nálezu mloka skvrnitého v jižních Čechách a množství přejetých obojživelníků „běžných druhů“ na našich jihočeských silnicích, je má deprese ještě o něco větší.) Mloci byli různé velikosti, někteří z nich přesahovali i 15 cm. Později byli v okolí Mořského oka nalezeni i živí. U samotného Mořského oka jsme kromě nich pozorovali na silnici i modré chrobáky rodu *Geotrupes* nebo velkého klikoroha devětsilového (*Liparus glabrirostris*). U

Pohoří Vihorlat - Sninský kameň
a Mořské oko

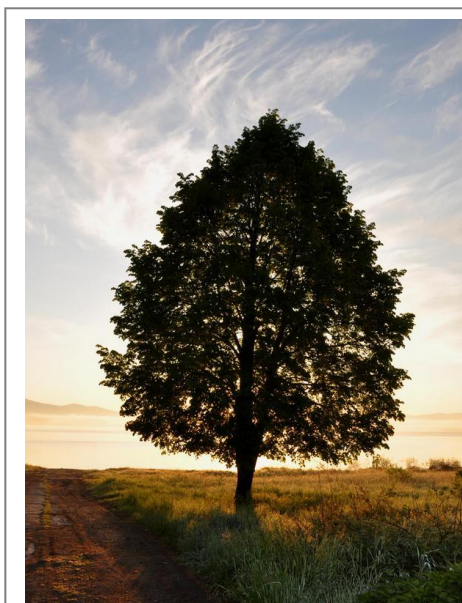
hráze se hromadili ve vodě velcí jelci. Zajímavé zde byly také informační tabule, z nichž jedna napovídala návštěvníkům, které ptactvo začne zpívat v tu a tu hodinu. U Mořského oka někteří účastníci zájezdu skončili svoji cestu a setrvali v jeho blízkosti. Jiní, zdatnější se vydali k zmiňovanému vrcholu. Já jsem se držel kdesi na chvostu a užíval si stínu převážně bukového lesa se statnými stromy, místy s odumřelými kmeny pokrytými často troudnatcem kopytovitým (*Fomes fomentarius*). Nález měkkýše zuboústky trojzubé (*Isognomostoma isognomostomos*) jako by potvrdil kvalitu lesa. U odbočky turistické stezky jsem při potůčku našel oranžovou mnohonožku, kterou jsem dodatečně určil jako chobotuli oranžovou (*Polyzonium germanicum*). Výstup od hladiny Mořského oka k vrcholu byl zprvu náročný a poskytoval dostatek příležitosti k zastavení na načerpání fyzických sil. Pod samotným vrcholem mě potěšil ještě nález modravé mandelinky rodu *Oriena* (?) a plochule rodu *Polydesmus*. Kamenitá plošina poskytla rozhled do pohoří a podhůří Vihorlatu a odкрыla v poslední putovní den našeho zájezdu další krásy slovenské krajiny, kterou jsme si tam vychutnali po několik hodin. Zpáteční cesta skupinky, s kterou jsem se vydal, vedla skrze PP Jedlinka. Šli jsme opět krásným bukovým lesem s občasným výskytem dymnivky duté

PR Jedlinka – skalnatka lepá
(*Faustina faustina*)

(*Corydalis cava*) nebo měsíčnice vytrvalé (*Lunaria rediviva*). Zde jsem našel také měkkýše skalnatku lepou (*Faustina faustina*). Po krátké chvíli jsme došli k Malému mořskému oku, které bylo plné drobných hnědých, zlatě tečkovaných pulců. Dle postavení úst a celkového vzhledu bych je dodatečně přiřadil ke skokanu ostronosému (*Rana arvalis*). Cesta zpět k parkovišti poskytla ještě minimálně dvě zajímavosti. První bylo nalezení podhorského druhu - žížaly svítivé (*Eisenia lucens*) a pro milovníky ptactva to byl zpěv a objevení se lejska malého (*Ficedula parva*). Nevím, jak kdo, ale odjížděl jsem z tohoto místa nerad. Slibný byl ale i předposlední cíl cesty, a to severovýchodní

břeh Zemplínské šíravy nedaleko obce Jovsa. Protože jsme na tento břeh vykročili po cyklostezce, přesunul jsem pozornost mimo opeřence a jedním ze zajímavých nálezů byla třeba majka obecná (*Meloe violaceus*) nebo v pobřežních náplavách měkkýš slávička mnohotvará (*Dreissena polymorpha*). Ale to se již slunce schovalo za mraky a byl čas k návratu na ubytovnu. Předtím však bylo poslední zastavení dne provedené na doporučení slovenských ornitologů v Michalovcích u vlakového a autobusového nádraží. Zde se osazenstvo autobusu vyřinulo hromadně ven, aby zjistilo, zda se zde nalézá z České republiky mizející chocholouš obecný (*Galerida cristata*). A byl tam. Tak se více než 40 lidí motalo mezi autobusy, prohlíženo okolí zmiňovaných nádraží a kochalo se tímto nádherným, nenápadným ptákem. Vzpomněl jsem si na naše strakonické „igelitové“ pole u Kauflandu, než vzniklo obetonělé nákupní centrum a zřejmě definitivně skoncovalo s tímto ptačím druhem v našem městě. Marná byla hlášení do všech stran. Náš pobyt na zaprášeném místě u nádraží byl nakonec korunován zjevením bělořita šedého (*Oenanthe oenanthe*). A to byla konečná tečka za našimi terénními exkurzemi za ptáky, jinými tvory a rostlinami. Posledním činem našich slovenských ornitologů byla nabídka prodeje triček a odznáček s kresbami ptáků a jiných zvířat. Loučení bylo velmi

Zemplínská šírava – jedno ráno
a jeden strom

přátelské a asi každý si rád na naše průvodce vzpomene. Myslím, že nám ukázali v rámci možností krásy Slovenska, jejich kraje... a dali do setkání kus svého nadšení nejen pro opeřence, ale i ostatní živočichy, čehož si velice cením... i pro ochranu tamní přírody. Neboť jak jsem mohl z mých všetečných dotazů posoudit, jejich znalosti byly vskutku široké a přístup k nám, návštěvníkům, velmi vstřícný.

Dne 4. 5. 2016 jsme nasedli do autobusu a uviděli znovu slovenskou zem od jednoho konce k druhému, tentokrát za světla. Nutno připomenout stále ještě zasněžené scenérie Vysokých Tater, modrou hladinu vodní nádrže Liptovská Mara nebo romantické a spor mezi ochranáři a silničáři vyvolávající údolí Váhu u Ružomberoku. Odjezd ze Slovenské republiky se neobešel asi u většiny z nás bez získání sýrového suvenýru z ovčí koliby. Pak nastoupila opět šikovnost našich řidičů, kteří nás bezpečně a rychle dopravili do České republiky. Určitě jim také patří naše poděkování.

Vzpomínám na tento, nebojím se napsat, odborný přírodovědný výlet rád. Měl jsem možnost poznat krajinu cizího státu na takřka stejné zeměpisné šířce, ale jiné délce. Nenarážel jsem cestou do zmámených turistů, nezdolával jsem teplotní rekordy a nečenichal rozličné opalovací krémy. Zjistil jsem, že problémy okolo ochrany přírody jsou podobné v obou zemích. Slovenská republika má možná v navštívené oblasti tu výhodu, že je více do sebe. Zemědělské využití, připouštějící polopřirozené obhospodařování luk ve velkých plochách. Lesy, kde je hodně listnatých stromů. Existují tam rozsáhlá území ochrany přírody a díky nim je i „běžná“ krajina plná zajímavých a pro nás vzácných živočichů. Jen se obávám, aby za ziskem jdoucí podnikatelská lobby nedostala i tam s postupem času podobné šance jako u nás, kdy pojem zemědělská půda je mnohdy pojmem, který se nechá změnit na jiné užití. Ještě hůře na tom může být zapadlé nebo třeba i nezapadlé územíčko s ohroženým druhem nějaké kytky či živočicha někde za humny.

Poslední poznámkou je to, že seznam pozorovaných druhů je možno shlédnout na stránkách České společnosti ornitologické a podle údajů ještě možno konstatovat, že pozorováno bylo více než 160 druhů ptáků. -vh-

Použitá literatura:

HORSÁK, Michal, Lucie JUŘIČKOVÁ a Jaroslav PICKA. *Měkkýši České a Slovenské republiky: Molluscs of the Czech and Slovak Republics*. 1st ed. Zlín: Kabourek, 2013, 264 s. ISBN 978-80-86447-15-5.

HUDEC, Karel. *Příroda České republiky: průvodce faunou*. Vyd. 1. Praha: Academia, 2007, 439 s. ISBN 978-80-200-1569-3.

MAŠTERA, Jaromír, Vít ZAVADIL a Jan DVOŘÁK. *Vajíčka a larvy obojživelníků České republiky*. Praha: Academia, 2015. Atlas (Academia). ISBN 978-80-200-2399-5.

ZWACH, Ivan. *Obojživelníci a plazi České republiky: encyklopedie všech druhů, určovací klíč ...* 1. vyd. Praha: Grada, 2009, 496 s. ISBN 978-80-247-2509-3.